

Матеріали XXIV Міжнародної науково-практичної конференції
«Екологія. Людина. Суспільство» (5 червня 2024 р., м. Київ, Україна)

Handbook of the XXIV International Science Conference
«Ecology. Human. Society» (June 5, 2024, Kyiv, Ukraine)

ISSN (Online) 2710-3315

<https://doi.org/10.20535/EHS2710-3315.2024.303595>

ЩОДО ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЛАСНОЇ БЕЗПЕКИ РЯТУВАЛЬНИКІВ ПРИ НАДАННІ ДОПОМОГИ ПОТЕРПІЛИМ В НАСЛІДОК ТЕХНОГЕННИХ КАТАСТРОФ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Павло ДИБА¹, Олег АЛИМОВ¹, Віталій ПРИСЯЖНИЙ-ЖИЛКО¹,
Лариса СИМОНОВА¹, Данило БЕНАТОВ^{1,2}, Олена ДЕРЕВ'ЯНКО¹,
Мар'яна СТОЛЯРЧУК¹, Геннадій СТОЛЯРЧУК¹

¹ Всеукраїнська громадська організація «Українська служба порятунку»

вул. В. Черчилля, 90, м. Київ, 02094, Україна

e-mail: police911_ukraine@ukr.net

² Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського

пр. Берестейський, 37, м. Київ, 03056, Україна

Анотація

Робота описує досвід ВГО «УСП» з допомоги цивільному населенню, що постраждало від наслідків техногенних катастроф, спричинених російською агресією проти України. Розроблено рекомендації для підвищення рівня власної безпеки та зменшення ризику впливу на стан та здоров'я фахівця-рятувальника під час виконання рятувальних місій.

Ключові слова: засоби індивідуального захисту, техногенні катастрофи, рятувальні місії.

Українська Служба Порятунку розпочала свою діяльність у 1996 році. Одним із головних напрямків діяльності УСП є надання допомоги потерпілим внаслідок природних та техногенних катастроф [1]. У своїй діяльності ВГО «УСП» керується низкою міжнародних та національних нормативно-правових актів, що регламентують діяльність рятувальників та рятувальних служб [2, 3, 4], адже безпека життя рятувальника є головною запорукою успіху будь-якої рятувальної місії.

Після початку повномасштабного російського вторгнення в Україну фахівцями організації було розроблено методичні рекомендації спрямовані на посилення безпеки рятувальників та постраждалих під час виконання рятувальних операцій. Вказані рекомендації були успішно апробовані на територіях Миколаївської та Херсонської областей, що постраждали внаслідок підризу російською армією греблі Каховської гідроелектростанції у червні 2023 р.

Наведемо основні тези нашої методики.

1. *Ваша безпека – це ваш пріоритет і ваша першочергова зона відповідальності перед собою та іншими.* Тобто, найперше, що необхідно зробити рятувальнику, це забезпечити себе від впливу сторонніх чинників. Сприятливі в цьому має підвищена уважність та засоби індивідуального захисту. Рятувальник має бути впевнений що він, по-перше, повернеться додому цілим та неушкодженим і не стане для своєї команди додатковим потерпілим, який потребує уваги і допомоги, а, по-друге, не привезе додому небезпечні матеріали, речовини та пристрої, знайдені під час гуманітарної/рятувальної/волонтерської місії.

2. *Ваша обачність – це найперше, що ви маєте активувати під час надання допомоги потерпілим.* Звертайте увагу на всі обставини, що можуть нашкодити вам та/або вашій

Матеріали XXIV Міжнародної науково-практичної конференції «Екологія. Людина. Суспільство» (5 червня 2024 р., м. Київ, Україна)

команді. Наприклад, підмитий берег, що може осипатись під вашою вагою, або наявність навколо вас наляканих свійських тварин, що можуть травмувати людину. На *світлинах*, відзнятих у червні 2023 року в Миколаївській області, можна побачити врятованого домашнього кота, зверніть увагу, що навіть найменша подряпина від тварини, що мала контакт з забрудненою водою, може призвести до непередбачуваних наслідків, наприклад зараження крові.

3. *Ваша персональна аптечка – це щит, що підготовлений та зібраний вами особисто.* В аптечці мають бути кровоспинні засоби, бинти, знезаражувальні засоби та ті ліки, якими користуєтесь особисто ви. В жодному разі не давайте потерпілим ліки з вашої аптечки. Ліки можуть викликати у людини алергічну реакцію, в результаті якої можуть розвинути ускладнення, а в найгіршому випадку – смерть. В результаті некваліфікованих дій рятувальник / волонтер може понести кримінальну відповідальність за завдання шкоди життю та здоров'ю людини з необережності.

Матеріали XXIV Міжнародної науково-практичної конференції «Екологія. Людина. Суспільство» (5 червня 2024 р., м. Київ, Україна)

4. *Спеціальна аптечка завжди йде у комплекті із знаннями з надання домедичної допомоги.* У кожного сертифікованого фахівця ВГО «УСП» є спеціальна аптечка, розрахована на випадок ДТП, аварій, масового травмування людей. *Якщо ви не маєте медичної кваліфікації, ви маєте право на надання, лише першої, невідкладної, домедичної допомоги!* Спеціальна аптечка повинна містити бинти, пластирі, засоби для обробки й знезараження ран, протиопікові засоби, термоковдри, а-травматичні ножиці. Професійні медичні працівники можуть доповнити аптечку іншими препаратами та інструментами.

Засоби особистого захисту – запорука ефективного надання допомоги потерпілим. При контакті з травмованими людьми, використовуйте медичні рукавички, а за необхідності, маски. Якщо ви маєте пересуватись водними шляхами, подбайте про наявність рятувального жилета, окулярів, вологозахистного одягу, тощо.

5. *«Дорожня карта» - запорука успіху місії.* Готуйтеся до кожної місії враховуючи специфіку: уражений ґрунт, вода, повітря, тощо. Рятувальник має подбати про засоби індивідуального захисту з урахуванням цієї специфіки.

6. *Вода – стратегічний компонент рятувальної місії.* Завжди майте при собі достатній запас питної води. Вона не тільки вгамує спрагу рятувальника та потерпілих, але і їй дозволить промити рани та подряпини, чим значно полегшить подальшу роботу кваліфікованих фахівців. Важливо пам'ятати, якщо екологічна катастрофа пов'язана з хімічними речовинами, що активно реагують з водою, її використання категорично забороняється.

7. *Засоби комунікації.* У мирний час ми звикли до того, що майже 95% території України мають покриття мобільним зв'язком. На територіях, що зазнали екологічної катастрофи або стихійного лиха зв'язок може бути відсутнім. Подбай про радіостанції та Starlink, для комунікації між собою та з «великою землею».

8. *Не будь сталкером, не бери незрозумілі предмети в руки.* Наш противник підступний, руйнуючи промислову та житлову інфраструктуру він не забуває залишати «сюрпризи» для рятувальників. Якщо є мінімальний сумнів щодо предметів, що ти бачиш перед собою – зупинись і викликай допомогу ДСНС, НГ або ЗСУ.

9. *Не забувай про джерела живлення.* Май при собі павербанки та шоколад, щоби у потрібний момент у тебе були світло та енергія.

10. *Вчись і, бажано, не на своїх помилках.*

Література:

1. Статут Всеукраїнської громадської організації «Українська Служба Порятунку», <https://police911.org/statut>.

2. Конституція України; Верховна Рада України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 02.06.2024).

3. Кодекс цивільного захисту України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 02.10.2012 № 5403-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/5403-17> (дата звернення: 02.06.2024).

4. Міжнародна конвенція про рятування 1989 року : Конвенція; Міжнародна морська організація від 28.04.1989 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/896_045 (дата звернення: 02.06.2024).

**ON THE ISSUES OF ENSURING THE PERSONAL SAFETY OF RESCUERS WHEN
PROVIDING ASSISTANCE TO VICTIMS OF MAN-MADE DISASTERS
DURING THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR**

Pavlo DYBA

All-Ukrainian public organization “Ukrainian Rescue Service”, Ukraine

Oleh ALYMOV

All-Ukrainian public organization “Ukrainian Rescue Service”, Ukraine

Vitalii PRYSIAZHNYI-ZHYLKO

All-Ukrainian public organization “Ukrainian Rescue Service”, Ukraine

Larysa SYMONOVA

All-Ukrainian public organization “Ukrainian Rescue Service”, Ukraine

Daniel BENATOV

Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, All-Ukrainian public organization “Ukrainian Rescue Service”, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0001-9626-6759>

Olena DEREVYANKO

All-Ukrainian public organization “Ukrainian Rescue Service”, Ukraine

Mariana STOLIARCHUK

All-Ukrainian public organization “Ukrainian Rescue Service”, Ukraine

Hennadiy STOLYARCHUK

All-Ukrainian public organization “Ukrainian Rescue Service”, Ukraine

DOI: <https://doi.org/10.20535/EHS2710-3315.2024.303595>

Keywords: *personal protective equipment, man-made disasters, rescue missions.*

Abstract

The paper describes the experience of the USP NGO in assisting civilians affected by the consequences of man-made disasters caused by the Russian aggression against Ukraine. Recommendations have been developed to increase the level of personal safety and reduce the risk of impact on the health and well-being of rescue specialists during rescue missions.